

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED VÁROS ÉS A SZEGEDI JÁRÁS DOLGOZÓINAK LAPJA

XII. évfolyam, 236. szám

Ára: 50 fillér

Szombat, 1956. október 6.

Ötszáz bizony dalolva ment...

(P. Z.) „... Hon nemzetünk legjobbjai hóhér keze által véreznék el a hazáért, vagy viselték és viselik a tömlőc rabláncait. A nemzet hű fiait, kik szabadsággért oly dicsőn harcoltak, ezenként kényszerítették: hazánk hóhérját fegyverben szolgálni, vagy idegen földön bujdosnak hontalan vándorként, a családokat gyász és siralom borította el, hazánk földje szétdaraboltatott, országos létünk eltöröltetett, szabadságunk porba tiportatott...” — írja Kossuth Lajos az 1849-es magyar állapotokról.

1849. október hatodikán, a második bécsi forradalom kitörése és a bécsi nép által felakasztott Latour osztrák hadügyminiszter halálának évfordulóján Aradon kivégezték a szabadságharc tizenhárom honvédtábornokát — köztük Aulich Lajost, Damjanich Jánost, gróf Vécsey Károlyt, Nagy Sándort, Kiss Ernőt, legendás csaták legendás hőseit. S írhatta a költő:

Ötszáz bizony dalolva ment
Lángsírba velszi bárd.
De egy se bírta mondani
Hogy: éljen Eduárd. —

Hisz ekkor már közel egy éve Ferenc József uralkodott, s csak néhány hónappal előbb jelentette ki Palmerston angol külügyminiszter a nemcsak hidegverre valló szavakat: „Végezzenek minél előbb” — mármint a cári intervenció a magyar forradalommal. Szomorú idők, történelmünk gyászlapjai ezek a napok, mikor „elhulltanak legjobbjaink a hosszú harc alatt”. De szomorú volt a folytatás is: a Bach-rendszer uralma alatt sokan árultak el a szabadságharc ügyét azzal, hogy hivatalos vállaltak és tevékenységükkel kiszolgálták a népellenes osztrák hatalmat. S aztán is, mikor kiegyeztünk, a polgári állásjogi szabadság örven egy bíráló szó sem illethette az „istentől felkent császárt és királyt!” — a szabadságharc verébefojtóját, a tömeges kivégzések jóváhagyóját, akit ellenben „apostoli királyként” emlegettek. Szégyenteli idők voltak ezek, — a népet elnyomták az urak s árulták közben a hazát. A tizenhárom aradi vértanú emlékét is azok sajtóztották ki, akik elárulták a forradalmat s a népet. Erre is emlékezünk október hatodikán.

Sajnos, az elmúlt évek során, mikor már a nemzeti múlt egyszerű emlegetése is sokszor nacionalista hüvelyk szűz, kis féltékenykedésről szól az évfordulóról. A méltó megemlékezést szürke és szokványos koszorúzatok váltották fel és a sajtó csak itt-ott ejtett egy-két szót az ünnepről. Annál nagyobb örömmel szereztünk most tudomást arról, hogy a Hazafias Népfőnt országos és helyi szervei maguknak tekintik az aradi tizenhárom kivégzése százhetedik évfordulójáról való méltó, kegyeletteljes megemlékezést és tevékenyen munkálkodnak az ünnepek megrendezésében.

Történelmi időkét élünk. Országunk, népünk életében egymást követik most a változások, — a kibontakozó, szélesülő demokratizmus alkotó jegei. S éppen ezekben a napokban nem árt kissé elgondolkodnunk az aradi vértanúkra való emlékezéssel kapcsolatban. Emlékezünk csak. A közelmúlt időkben bizony mi is keservesen fizettünk a személyi kultusz tápláló eljénéért és tapsokért, milyen sok embernek hoztuk felesleges szenvedést, bajt s bánatot. Megtörtént — így volt. Hiábavaló lenne tovább emlékedni ezen, mikor rajtunk áll, hogy cselekedetekkel változtassunk a múlt hibáin. De az aradi tizenhárom halála évfordulójának mindig emlékeztetni kell bennünket arra a tanulásra, hogy egy nép, egy nemzet csak akkor lehet igazán erős és rendíthetetlen, ha mélyesen hisz az igazságban és minden veszélyt, szenvedést és megpróbáltatást kész vállalni érte. Az aradi tizenhárom honvédtábornok igaz ügyért harcolt s életét adta érte. Nem, nem akadt közöttük áruló, — nem volt, aki életéért könyörgött volna. Nem félték a haláltól, mert tudták, hogy az igazság — tü életlen és halálon — leigázhatatlan. Nagyságuk titka, hősségük lényege épp ebben rejlik: a néppel tűzön-vízen át, még a halálba is. Aki megalkuszik, aki bórét félti és menti s tán anyagi jólét közepette végelgyengüléssel hal el, csak a maga szemétdombján lehet kákos, — hazafi, ember sosem lesz belőle. Aki nem szereti szenvedélyesen az igazságot, az nem ember. De nem elég szeretni az igazságot, s harcolni érte, — szembe is kell nézni vele. Mélységes megrendüléssel értesültünk a közelmúlt eseményeiről. Csak a fájdalom hangján tudunk szólni az ártatlanul kivégeztetéről, az évekig börtönben slynlódtokról, a meghurcoltakról és nyugtalanítottokról, azokról, akik testükkel és idegükkel érezték a szocialista demokrázizmus, az alapvető emberi jogok hiányát. Sokan ezek közül már nem lehetnek közöttünk, mert életükkel fizettek meggyőződésükért, vagy egyesek tévedéseikért. Szembe kell néznünk ezzel az igazsággal is. Aki most elveszti fejét, cinikus lesz, vagy magabizárkózó, az a nép, a haza számára elveszett ember. Ha nem éri szükségét annak, hogy szívvel, idegivel, értelmével és munkájával harcoljon egy szabad, igazán új értelemben demokratikus, szocialista Magyarország felépítéséért, nem hű fia többé népünknek s nemzetünknek. A cselekedetek korszakában élünk: és mindenkinek ereje megfeszítésével kell harcolnia egy szebb, félelemmentes, igazabb életért — a demokrázizmusért, a szocializmusért.

Van pártunk — van dolgozó népünk. S a párt, a nép erejének tudatában tudja, mit kell tennie a gyümölcsözőbb jövőért. S ennek a tevékenységnek legfőbb alapja és szilárd támasza a párt egysége, s a népi-nemzeti egység. E két fogalom elválaszthatatlan egymástól, s csak mindkettő egységével érhetjük el a kitűzött célt: a múlt hibáinak gyökeres felszámolását, életünk jobbá tételét.

S ezen a napon emlékezünk rájuk — a Dózsákra, az Esze Tamásokra, a Rákócziakra, a tizenhárom aradi vértanúra, az ellenforradalom kora mártírjaira és Rajk Lászlókra, akiknek élete — mind-mindé együtt — már a proletár utókoré...

Életük, haláluk örök emlékeztető legyen!

Gyászjelentések

Üzv. Pálffy Györgyné szül. Sármany Katalin és gyermeke, Pálffy Katalin tudatja, hogy a törvény által gyalázó önkény áldozataként 1949. október 24-én mártírhalált szenvedett férje, illetve édesapja;

Pálffy György altábornagy.

az MDP Központi Vezetőségének tagja, a honvédelmi miniszter első helyettese, a magyar néphadsereg főfelügyelője, országgyűlési képviselő, a Szabadság-rend ezüst fokozatának, a Magyar Népköztársasági Érdemrend II. fokozatának; a Jugoszláv Zászlórend III. fokozatának, a Polónia Restituta Középkeresztjének; a Román Népköztársaság, a Bolgár Népköztársaság érdemrendjének és más kitüntetések tulajdonosa földi maradványait 1956. október 6-án 15 órakor helyezik örök nyugalomra, Budapesten, a Kerepesi úti temetőben.

Élete, halála örök emlékeztető legyen.

PÁLFFY GYÖRGYNÉ és PÁLFFY KATALIN

Tudatjuk, hogy 1949. október 15-én ártatlanul kivégzett

dr. Szónyi Tibor,

a magyar munkásmozgalom régi harcosa, a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének tagja, országgyűlési képviselő, a Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozatának, a Magyar Népköztársasági Érdemrend II. fokozatának és más kitüntetések tulajdonosa földi maradványait 1956.

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének közleménye

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége és a Jugoszláv Kommunista Szövetsége Központi Bizottsága között levélváltás révén megállapodás jött létre a két párt képviselőinek találkozására. A találkozóra 1956. október 15-én Belgrádban kerül sor. A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetősége részéről a megbeszéléseken Gerő Ernő elvtárs (a delegáció vezetője), Apró Antal, Hegedűs András, Kádár János, Kovács István elvtársak vesznek részt,

október 6-án 15 órakor helyezük örök nyugalomra Budapesten, a Kerepesi úti temetőben.

SZÓNYI TIBORNÉ felesége, SZÓNYI PÉTER fia, SZABADOS OLGA és SZÓNYI ISTVÁN testvérei.

Édesanyja, kisleánya és felesége soha el nem múló fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

Szalai András,

a Magyar Dolgozók Pártja káderosztályának helyettes vezetője, a Magyar Szabadság Érdemrend, a Magyar Népköztársasági Érdemrend, Tiszti Érdemrend Nagykeresztje és más kitüntetések tulajdonosa, akit a népellenes törvényszerűségek során fosztottak meg harcos, fiatal életétől, folyó hó 6-án, délután három órakor kísérik utolsó útjára a Kerepesi úti temetőben.

ÜZV. SZALAI LÁSZLÓNÉ édesanyja, ANNA kisleánya, ZÓRA felesége.

Megrendülten értesítjük a mélységes bánatunkban velünk együttérzőket, hogy 1949-ben 40. életévében mártírhalált halt

Rajk László

exhumált földi maradványait a Kerepesi úti temetőben helyezük örök nyugalomra.

Soha el nem múló örök szeretettel kísérik utolsó útjára a gyászoló család,

A júliusi határozatok végrehajtásának útján

Kovács István elvtárs beszéde

Csütörtökön délután a Ganz Vagon- és Gépgyár 8-as számú tanműhelyének művelődési termében Kovács István elvtárs, országgyűlési képviselő, az MDP Központi Vezetősége Politikai Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára több száz főnyi hallgatóság előtt képviselői beszámolót tartott. Kovács elvtárs beszámolóját a júliusi határozatok értékelésével kezdte.

Az elmúlt idők legfontosabb eseménye hazánkban kétségtelenül a Központi Vezetőség júliusi ülése, s az ott elfogadott határozatok voltak. Nemcsak párttagságunk, hanem

az egész magyar dolgozó nép nagy meglepődéssel fogadta a Központi Vezetőség júliusi határozatait, mert azok kifejezésre juttatták egész népünk érdekeit és óhaját.

Július után még felszabadultabb légkör alakult ki a pártszervezetekben, az egész országban. Jelenősen megnőtt a dolgozó nép, köztük párttagjaink aktivitása, megerősödött pártunk egysége, megnőtt a széles dolgozó tömegek bizalma pártunk politikájára, s a pártvezetés iránt. A bizalom annál nagyobb lesz, mennél többet valósítunk meg a júliusi határozatból az egész országban.

Kovács elvtárs ezután arról szólt, hogy a területrendezés a megyék, járások és budapesti kerületek átszervezése, illetve összevonása — évi kétszázmillió forint megtakarítást jelent. Hangsúlyozta, hogy az átszervezés felszabadult dolgozók megfelelő elhelyezéséről a párt, az állam, az illetékes szervek gondoskodni fognak.

Ezután állami életünk demokratizálásáról, majd az új nyugdíj- és munkatörvényről, a termelékenység emeléséről és a lakáskérdésről beszélt.

A párt és a Központi Vezetőség nyíltan feltárja, hogy még nagyon sok a nehézség, van visszahúzó erő is, amely akadályozza a nagyobb eredmények elérését, a gyorsabb előrehaladást.

Népünk megérti, hogy terhes örökséget cipelünk még átmenetileg magunkon, s nem lehet az éveken át el-

követett hibákat hónapok alatt teljesen megszüntetni. De ugyanakkor

teljesen inces a hűbélmentesség afelett, hogy gazdasági életünkben évek óta megismétlődő számos hiba kijavítása csak nagyon lassan, vagy egyáltalán nem történik meg.

Lassan, vontatottan történik a kidolgozott új, helyes intézkedések végrehajtása.

Pártunk és kormányunk — hangoztatta — igen komoly erőfeszítéseket tesz az anyaghiány megszüntetésére. Megvan a remény arra, hogy már 1957 első felében javulni fog az anyagellátás.

A Központi Vezetőség, a kormány igyekszik mindent megtenni a júliusi határozatok megvalósítása érdekében, de ez egymagában nem oldja meg a kérdést. A júliusi politika minden téren való győzelemre juttatásához az szükséges, hogy minden helyi szerv, minden párttag, a maga helyén felelősen cselekedjen, konkrét helyi intézkedéseket tegyen a megvalósítás érdekében.

Megjelent a KV közleménye, hogy szombaton helyezik örök nyugalomra az ártatlanul elítélt és kivégzett forradalmárokat, a munkásmozgalom vezetőit, Rajk László, Pálffy György, Szónyi Tibor és Szalai András elvtársakat, akik áldozatul estek a törvényteleneknek. Elvtársaink emléke a magyar kommunista, a dolgozók szívében örökké élni fog. Megfogadjuk, hogy mi, kommunisták,

minden erőnkkel, tudásunkkal latbavetjük azért, hogy pártunkban és hazánkban soha többé semmilyen formában és senkivel ezek a hibák és bűnök még egyszer meg ne ismétlődhesse-

A Központi Vezetőség, az egész párt teljesen egységes abban és el van tökével arra, hogy következetesen végigvigye a harcot a szektarianizmus, a személyi kultusz ellen.

Van-e akadály, nehézség ennek a megvalósításában? Van! Határozottan van! Nagy hiba lenne nem látni ezt és nem számolni ezzel. A párt, állami és tömegszervezeti funkcionáriusok túlnyomó többségének a Központi Ve-

zetőség júliusi határozatának megvalósítása egyrészt nagy örömet és meglepődést, másrészt komoly nehézséget is jelent. Nem könnyű feladat átállítani a munkát és az új követelményeknek megfelelően kialakítani a helyes munkamódszereket. Nem könnyű és nem is lehet éveken át elkövetett hibákat — még, ha helyesen felismerjük is — máról holnapra megszüntetni.

Sok még a begyökeresedés, a konzervativizmus, a régi, helytelen, szektás módszerekhez való ragaszkodás, amit nekünk le kell küzdeni.

Minden kommunista és öntudatos párttagjának, bármilyen posztón is tévénkedjen, világosan látnia kell, hogy a helyes júliusi határozatokat, a régi, helytelen szektás munkamódszerekkel megvalósítani nem lehet.

Nagyobb bizalommal és megbecsüléssel kell dolgoznunk a tömegek között. A pártunka fő módszere a tömegek közötti állandó felvilágosító, nevelő, meggyőző munka legyen. Erősítsük, fejlesszük bátran egész hazánkban a párt vezetése alatt a népfőnt-mozgalmat, mert ennek segítségével kiszélesítjük, megerősítjük a párt, a munkáosztály vezető szerepét, kiszélesítjük tömegbázisát.

Az értelmiségi határozat következetes végrehajtásával még inkább ki kell fejleszteni és meg kell erősíteni a munkások és az értelmiségiek között a kölcsönös bizalmat, megbecsülést, egymás kölcsönös támogatását. Jobban kell támogatni az értelmiségieket, hogy tudásukat, alkotó képességüket még nagyobb lelkesedéssel és kedvvel a szocializmus építésének szolgálatába állítsák.

Az értelmiségi területen dolgozó kommunistákat arra kérjük, hogy teljes erővel vegyenek részt és segítsék elő az alkotó munkát. A kommunisták járjanak élen a szektarianizmus, a dogmatizmus, a sematizmus, a betűragás elleni harcban.

Alkotó vitákkal növeljük a párt eszméi, irányító szerepét. Biztosítsák e vitákban a szocialista világnézet érvényesítését, a marxista-leninista elméletnek a magyar vi-

szonyokra való önálló alkalmazását.

Az elkövetett hibákat senkinek sem szabad és nem is lehet védekeznie. Azt mindenkinek fel kell ismernie és meg kell szabadulnia tőle, ha őszintén és következetesen akar küzdeni a júliusi határozatért.

A mi párt, állami és tömegszervezeti funkcionáriusaink sok nehéz csatában vettek részt. Sok, sok komoly harcban segítettek diadalra vinni a párt, a munkáosztály, a szocializmus építésének ügyét, nagyon nagy terhek voltak és vannak a vállukon és igyekeztek és igyekeznek most is kommunista funkcionáriusokhoz méltóan becsülettel helytállni és megoldani feladataikat. Legtöbbjüket hibáik ellenére — elismerés és megbecsülés illeti áldozatos, lelkes és eredményes jó munkájukért. Eppen ezért meg kell védeni a hibájukat kijavító, kötelességüket becsülettel teljesítő derék elvtársainkat.

Minden ellenük irányuló igazságtalan, jogtalan és méltatlan támadást a leg-határozottabban vissza kell utasítani.

Látni kell, hogy a pártmunkások, állami- és tömegszervezeti funkcionáriusok nagy többségében megvan az őszinte törekvés hibáik leküzdésére. A pártmunkások járnak az élen és példát mutatnak a júliusi határozat végrehajtásában és ehhez a Központi Vezetőségtől kezdve meg kell adni nekik minden támogatást.

Előre meg lehet mondani, lesznek egyesek, akikben úgy begyökereszték a régi, merev, szektás módszerek, hogy őket a párt, a szocialista demokrázizmus érdekében — ha bebizonyosul, hogy képtelenek munkájukon változtatni, le kell váltani, természetesen ugyanúgy kell megítélni a jobboldali elhajlást elkövetőket is.

Az elmúlt években azt tapasztaltuk, hogy volt bizonyos egoldalúság a harc vezetésében. Ahol a jobboldali hibák ellen vívtuk a harcot, s közben megerősödött a „baloldali” hiba, hol a baloldali szektás hibák ellen vívtuk a harcot és akkor megerősödött a jobboldali opportunizmus és egyik a

(Folytatás a 2. oldalon)